

D. VAN OS, *Bijdrage tot de pharmacie van formaldehyde, hexamethyleentetramine en de daaruit bereide preparaten* 1) Academisch proefschrift Amsterdam, 1921.

Formaldehyde en zijn verbindingen nemen behalve in de techniek, ook in de geneeskunst een belangrijke plaats in, als ontsmettingsmiddel, desodorans, conserveermiddel in de histologie enz.. Ter illustratie van de talrijke vormen, waarin deze stoffen worden aangewend, wordt een uitvoerig overzicht gegeven van de formaldehyde-verbindingen, die als geneesmiddel worden aanbevolen. Dit overzicht geeft de formaldehyde-oplossing als zoodanig en in verdunningen, als oogwater, inhalatiemiddel, strooipoeder; als vloeistof en in gepolymeriseerden vorm voor de ontsmetting van ruimten en voorwerpen. Daarna volgt een beschrijving van de formaldehydezeep-oplossing, van de condensatie-producten van formaldehyde, de methyleen-verbindingen, de hexamethyleen-verbindingen met opgave der literatuur.

Het proefschrift behandelt verder: de formaldehydezeep-oplossing; het aantoonen en de quantitative bepaling van hexamethyleentetramine; de methoden ter bereiding van hexamethyleentetramine-verbindingen met zuren, die thans als geneesmiddel aangewend worden; nieuwe verbindingen van hexamethyleentetramine; de chemische eigenschappen en de verhouding tot de alkaloiden en alkaloidreagentia; hexamethyleentetramine in het spijsverteringskanaal en den overgang in de melk; de receptuur van hexamethyleentetramine en zijn verbindingen.

Voor den geneesheer van belang is de bruikbaarheid van picrinezuur voor de quantitative bepaling van hexamethyleentetramine in urine. De geringe oplosbaarheid van de verbinding picrinezuur-hexamethyleentetramine maakt het reagens van ESBACH ongeschikt als eiwitreagens in urine, indien de patiënt vooraf hexamethyleentetramine heeft gebruikt. Er bestaat dan kans, dat het picrinezure zout in fijn kristallijnen vorm neerslaat, welke neerslag zeer op eiwitvlokjes, gelijk.

Tot de nieuwe gevonden verbindingen behooren o.a. die van hexamethyleentetramine met veronal, atophaan en hexophaan, waarvan vooral de laatste twee therapeutisch belang kunnen hebben. Daar atophaan en hexophaan, evenals hexamethyleentetramine, de eigenschap bezitten urinezuur en uraten op te lossen en te verwijderen, is het mogelijk, dat in de samenvoegingen deze werking wordt versterkt.

In het achtste hoofdstuk wordt nagegaan, welk lot hexamethyleentetramine in het spijsverteringskanaal ondergaat. Een groot gedeelte wordt door het zure maagsap ontleed, zoodat slechts een gedeelte als desinfectans in blaas en urinewegen tot zijn recht komt. De toediening kan daarom het beste geschieden in geharde gelatineuze capsules, waardoor ook de ongunstige invloed, dien hexamethyleentetramine op de pepsinewerking uitoefent, voorkomen wordt.

1) Deze aankondiging is een autoreferaat van de hand van den schrijver van het genoemde proefschrift.

Hexamethyleentetramine wordt niet ontleed in het alkalische darmvocht, doch zal daarna eerst nuttig werken, als de urine zuur is, hetgeen reeds één uur na toediening van een 7 pCt. oplossing van biphosphas natricus het geval is.

De onderzoekingen, in de literatuur vermeld, geven aan, dat hexamethyleentetramine slechts in zeer geringe hoeveelheid in de melk overgaat.

Bij onderzoek bleek verder, dat hexamethyleentetramine onverenigbaar is met de zure zouten der alkaloiden (bisulfas en bihydrochloras chinini), hydrochloras morphini, ortho-oxychinoline-sulfaat (chinosol of superol).

Zij, die belang stellen in de formaldehyde-verbindingen als geneesmiddel, in de quantitative bepaling, de bereiding, het gebruik en eigenschappen dezer stoffen, worden voor meer uitvoerige gegevens naar het oorspronkelijke geschrift verwezen.

D. VAN OS.

Die Behandlung der Haut- und Geschlechtskrankheiten von Prof. Dr. ERICH HOFFMANN. Dritte vermehrte Auflage. Bonn. 1920. D. MARCUS und E. WEBER's Verlag. Prijs 15 mark geb. 18 mark.

Van bovenstaand compendium der huid- en geslachtsziekten werd door mij de eerste druk in het *Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde* 1918, II, 1326 aangekondigd. Ook op de „zweite vermehrte Auflage” heb ik later in dit *Tijdschrift* de aandacht gevestigd. Een derde druk heeft thans het licht gezien. Bewerking en indeeling van het boekje, zooals ik die in mijn eerste aankondiging beschreven heb, zijn dezelfde gebleven, doch het is wederom eenigszins uitgebreid. Het werd met een korte beschrijving van enkele ziektebeelden aangevuld.

Aan de bestrijding der geslachtsziekten werden enkele opmerkingen gewijd en eenige „Merkblätter” zooals die op de kliniek te Bonn aan de patiënten uitgereikt worden, werden er aan toegevoegd. Aan de bespreking van de syphilis-behandeling, vooral wat de aanwending van het salvarsaan betreft, is wederom veel zorg besteed. HOFFMANN geeft aan het salvarsaannatrium de voorkeur, waarvan de werking hem iets krachtiger toeschijnt dan die van het neosalvarsaan. Ook de bespreking der physische behandelingsmethoden, vooral van de Roentgentherapie, neemt in verband met haar meer uitgebreide toepassing bij huidziekten en de voor den arts daaraan verbonden verantwoordelijkheid, een ruimere plaats in. De bruikbaarheid van het boekje, waarop ik in mijn vorige aankondigingen reeds wees, is er nog door vermeerderd en ook deze druk kan daarom aan de practici gerust aanbevolen worden.

M. S. GUTTELING.
